

Till RIKSDAGENS SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTT

ÄRENDE

Skriftligt sakkunnigyttrande om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om inrättande av landskap och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården samt till lämnande av underrättelse enligt artikel 12 och 13 i Europeiska stadgan om lokal självstyrelse (RP 15/2017 rd).

BAKGRUND

Förbundet De Utvecklingsstördas Vél rf (FDUV) är en riksomfattande intresseorganisation som arbetar för svenskspråkiga personer med utvecklingsstörning och deras närstående. Förbundet representeras av elva lokalföreningar samt föreningen för personer med utvecklingsstörning Steg för Steg. Förbundet har ca 2800 medlemmar.

SAKKUNNIGYTTRANDE

Den förestående vårdreformen och de planerade lagstiftningsreformerna kommer att ha en betydande inverkan på hur tjänsterna för personer med utvecklingsstörning ser ut i framtiden. För förbundets medlemmar är det angeläget att få motsvarande tjänster som finskspråkiga personer med utvecklingsstörning får, men på svenska. Personer med utvecklingsstörning ska också erbjudas möjlighet att välja mellan olika alternativ, samtidigt som det behövs en viss kontinuitet i nödvändiga vardagliga tjänster som behövs hela livet ut. Tjänsterna måste utvecklas utgående från de stödbehov människor har och inte utgående från vilka strukturer som byggts upp. Idag måste många personer med utvecklingsstörning flytta på grund av att de inte kan få det stöd de behöver i närsamhället.

Gällande vårdreformen är den centrala frågan vilken roll Kårkulla samkommun ska ha i framtiden.

Ett förslag är att skapa en särlösning för Svenskfinland och fortsätta upprätthålla Kårkulla som en samkommun för att garantera tjänster på svenska. Förslaget grundar sig på att samla alla personer med funktionsnedsättning under samma tak och att på det sättet garantera ett tillräckligt kundunderlag för att upprätthålla specialkunnande inom området. Dessvärre bygger förslaget på en fortsatt monopolställning för samkommunen att som den enda stora producent erbjuda tjänster till svenskspråkiga personer med utvecklingsstörning och andra funktionsnedsättningar.

Samtidigt sker det stora förändringar på det nationella planet inom funktionshindersektorn. Enligt de nuvarande planerna kommer alla andra omsorgsdistrikt i Finland att läggas ner. Tjänster ska koordineras via regionala landskap, och flera, även mindre producenter ska ha möjlighet att komma in på marknaden.

De som behöver tjänsterna ska ha möjlighet att välja varifrån de får sina tjänster. Bastjänster ska erbjudas i närsamhället, medan tjänster som kräver specialkunnande ska erbjudas via regionala vårdcentra.

Därför anser FDUV att följande synpunkter bör beaktas i det fortsatta arbetet med reformerna:

1. Expertkunskapen inom Kårkulla samkommun bör tryggas genom att det nuvarande Expert- och utvecklingscentret (EUC) utvecklas till en verksamhet som kan anlitas över landskapsgränser.
 - Hela vårdkedjan, från bastjänster som behövs i det dagliga livet (dag- och arbetsverksamhet, boendeservice mm.) till specialservice (rehabilitering, medicinska utredningar och undersökningar mm) ska utvecklas också på svenska så att personer med utvecklingsstörning får så mycket av sin service som möjligt på lika villkor som andra kommuninvånare.
 - EUC-verksamheten blir områdesöverskridande mellan de svensk- och tvåspråkiga vårdområdena. På detta sätt säkerställer man att det finns ett tillräckligt underlag för de tjänster som förutsätter specialkunnande.
 - Övrig verksamhet inom Kårkulla samkommun (boendeverksamhet, arbets- och dagverksamhet mm.) ordnas som närservice inom landskapen. Verksamheten kan köpas in av olika producenter, men kriterierna för upphandlingen bör säkra svenskspråkiga, kontinuerliga och långsiktiga lösningar av hög kvalitet.
2. FDUV och de övriga förbunden inom SAMS-Samarbetsförbundet kring funktionsnedsättning föreslår att lagförslaget kompletteras med bestämmelser om en samordnande och koordinerande mekanism för att trygga social- och hälsovårdstjänster för svenskspråkiga personer med utvecklingsstörning.
3. FDUV förutsätter fortsättningsvis att reformen granskas ur ett språkligt perspektiv, eftersom vi ser att det finns stora risker för att lagarna försämrar levnadsvillkoren för svenskspråkiga personer med utvecklingsstörning.

Helsingfors, 12.4.2017

Lisbeth Hemgård, FDUV verksamhetsledare
040 526 43 69
lisbeth.hemgard@fduv.fi